

Sygn. akt VIII Gz 147/15

POSTANOWIENIE

Dnia 23 września 2015 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie, Wydział VIII Gospodarczy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Anna Budzyńska

Sędziowie: SO Piotr Sałamaj

SO Agnieszka Kądziołka

po rozpoznaniu w dniu 23 września 2015 r. w Szczecinie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa I. J. oraz E. J.

przeciwko J. T.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

na skutek zażalenia powódki I. J. na postanowienie Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie z dnia 16 czerwca 2015 r. w sprawie X GC 721/15

postanawia:

I. uchylić zaskarżone postanowienie Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie z dnia 16 czerwca 2015 r. w sprawie X GC 721/15 i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania;

II. pozostawić Sądowi Rejonowemu Szczecin-Centrum w Szczecinie rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego.

SSO Agnieszka Kądziołka SSO Anna Budzyńska SSO Piotr Sałamaj

UZASADNIENIE

Powódki I. J. i E. J. wniosły do Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie pozew przeciwko J. T. o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności. Wraz z pozwem powódka I. J. złożyła wniosek o udzielenie zabezpieczenia roszczenia na czas trwania postępowania przez zawieszenie postępowania egzekucyjnego prowadzonego przez komornika sądowego przy Sadzie Rejonowym w Świnoujściu A. M., Km (...).

Uzasadniając wniosek o udzielenie zabezpieczenia powódka wskazała, że pozwany uzyskał przeciwko powódkom nakaz zapłaty z dnia 20 grudnia 1999 r. wydany przez Sąd Rejonowy w Szczecinie w sprawie XIII Ng 691/99, na mocy którego zobowiązane są zapłacić solidarnie kwotę 15.822,38 zł wraz z odsetkami. Roszczenie J. T. było oparte na umowie sprzedaży zawartej z powódkami, prowadzącymi przedsiębiorstwo jako wspólniczki spółki cywilnej (...), a pozwanym prowadzącym działalność gospodarczą pod nazwą A. Hurtownia (...). Powódki nie uiściły ceny sprzedaży napojów alkoholowych. Powódka I. J. wskazała także, że nakazowi zapłaty nadano klauzulę wykonalności dnia 20 sierpnia 2000 r., a pozwany zainicjował postępowanie egzekucyjne pod sygn. Km (...). Następnie Walne Zgromadzenie Wspólników (...) sp. z o.o. w S. podjęło uchwałę o zmianie umowy spółki, na podstawie której J. T. prowadzone przez siebie przedsiębiorstwo wniósł w całości jako wkład do tej spółki, a co za tym idzie przeniósł na wskazaną spółkę swoją

wierzytelność, co w konsekwencji prowadzi do wniosku, że prowadzenie postępowania egzekucyjnego pod sygnaturą Km (...) jest niedopuszczalne, albowiem dla prowadzenia postępowania mającego na celu egzekucję wskazanej wyżej wierzytelności, niezbędne jest wystąpienie przez (...) sp. z o.o. w S., na podstawie art. 788 § 1 k.p.c., z wnioskiem o nadanie klauzuli wykonalności na jej rzecz i dopiero taki tytuł wykonawczy może być podstawą postępowania egzekucyjnego. Aby uprawdopodobnić interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia powódka wskazała, że dalsze prowadzenie egzekucji grozi powstaniem w jej majątku niepowetowanej szkody, skutkującej brakiem możliwości wyegzekwowania od pozwanego niesłusznie wyegzekwowanych należności, a nadto z uwagi na liczne postępowania sądowe prowadzone wobec J. T. istnieje, w jej ocenie, poważna obawa, iż brak udzielenia zabezpieczenia zdecydowanie utrudni lub całkowicie uniemożliwi dochodzenie roszczenia zwrotnego.

Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie postanowieniem z dnia 16 czerwca 2015 r. w sprawie X GC 721/15 oddalił wnioski powódek o udzielenie zabezpieczenia przez zawieszenie postępowania egzekucyjnego prowadzonego przez komornika przy Sądzie Rejonowym w Świnoujściu A. M. pod sygn. akt Km (...).

W uzasadnieniu Sąd Rejonowy przywołał art. 730¹ § 1 i 2 k.p.c. oraz wskazał, że strona powodowa nie uprawdopodobniła interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia, bowiem z naprowadzonej argumentacji wynika, że upatruje go ona w niebezpieczeństwie związanym z brakiem możliwości realizacji roszczenia zwrotnego należności wyegzekwowanych na rzecz pozwanego w toku egzekucji komorniczej. Sąd Rejonowy uznał, że przywołane przez powódki okoliczności są gołosłowne i ograniczają się do twierdzenia o licznych postępowaniach sądowych prowadzonych wobec pozwanego, a nadto w sposób samoistny sytuacja taka nie uzasadnia wnioskowania o braku możliwości wyegzekwowania od powodów należności. Sąd Rejonowy zznaczył także, że z samego faktu uczestniczenia pozwanego w postępowaniach sądowych nie wynika obowiązek określonych świadczeń przez niego, a w szczególności takich, które doprowadzą do utraty przez niego majątku.

Zażalenie na powyższe postanowienie złożyła powódka I. J. zaskarżając je w całości wnosząc o jego zmianę i zabezpieczenie powództwa zgodnie z wnioskiem złożonym w pozwie, względnie o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, a także wniosła o zasądzenie na jej rzecz kosztów postępowania. Postanowieniu Sądu Rejonowego zarzuciła naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 730¹ § 2 k.p.c. poprzez błędne i dowolne przyjęcie, że powódka nie uprawdopodobniła interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia, w sytuacji gdy prawidłowa ocena okoliczności sprawy prowadzi do wniosku, że powódka uprawdopodobniła swoje roszczenie i interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia.

W uzasadnieniu powódka I. J. podniosła, że Sąd Rejonowy nie odniósł się w ogóle do wykazania przez powódkę przesłanki uprawdopodobnienia roszczenia, co jej zdaniem oznacza, iż uznał on wskazaną przesłankę za spełnioną. Nadto podkreśliła, iż samo wytoczenie powództwa o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności wskazuje na zasadność wniosku o udzielenie zabezpieczenia poprzez zawieszenie prowadzonej egzekucji komorniczej, albowiem uznanie za uprawdopodobnione roszczenia o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności determinuje ocenę, iż uprawdopodobniony został również interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia, gdyż z istoty roszczenia wynika, że może być ono uwzględnione jedynie wtedy, gdy świadczenie objęte tytułem wykonawczym nie zostało jeszcze w całości wyegzekwowane. Wskazała również, iż udzielenie zabezpieczenia we wskazany sposób nie obciąża wierzyciela, gdyż zajęcia pozostają w mocy do czasu ostatecznego rozstrzygnięcia w sprawie, zaś środki przekazywane byłyby do depozytu sądowego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie wnioskodawczyni okazało się zasadne.

Na wstępie rozważań należy wskazać, iż zgodnie z art. 730¹ § 1 k.p.c. udzielenia zabezpieczenia może żądać każda strona lub uczestnik postępowania, jeżeli uprawdopodobni roszczenie oraz interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia. Stosownie do art. 730¹ § 2 k.p.c. interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia istnieje wtedy, gdy brak zabezpieczenia uniemożliwi lub poważnie utrudni wykonanie zapadłego w sprawie orzeczenia lub w inny sposób

uniemożliwi lub poważnie utrudni osiągnięcie celu postępowania w sprawie. W przepisach tych zostały określone warunki udzielenia zabezpieczenia, które muszą zostać spełnione kumulatywnie, a są to: uprawdopodobnienie istnienia roszczenia podlegającego zabezpieczeniu oraz uprawdopodobnienie interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia.

Sąd pierwszej instancji rozpoznając wniosek zbadał jedynie przesłankę odnoszącą się do istnienia interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia - wobec stwierdzenia braku tego interesu uznał wniosek o udzielenie zabezpieczenia za niezasadny. Poglądu tego nie można jednak podzielić.

Zawarte w pozwie roszczenie powódek oparte jest na art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c., który stanowi, że dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może powództwo oprzeć także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, a także zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zarzut ten nie był przedmiotem rozpoznania w sprawie.

W orzecznictwie podkreśla się, że dłużnik traci prawo wytoczenia powództwa przewidzianego w art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. z chwilą wyegzekwowania przez wierzyciela świadczenia objętego tytułem wykonawczym. Powództwo opozycyjne, a zatem powództwo o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności, ma charakter powództwa zmierzającego do wydania orzeczenia konstytucyjnego, gdyż wyrok taki przekształca istniejący dotąd między stronami stosunek prawny i działa ex nunc. Celem powództwa opozycyjnego jest udaremnienie możliwości przeprowadzenia jakiegokolwiek egzekucji, powód w pełni osiąga cel związany z tym powództwem, jeżeli uzyska rozstrzygnięcie stwierdzające, że tytuł został pozbawiony wykonalności. W razie więc wyegzekwowania należności objętej tytułem wykonawczym powództwo opozycyjne, już z tego względu jest bezprzedmiotowe [por. wyrok SN z 12 lutego 2015 r., sygn. IV CSK 272/14 i powołane tam orzecznictwo: wyroki SN: z 20 stycznia 1978 r., sygn. III CRN 310/77, z 17 listopada 1988 r., sygn. I CR 255/88, i z 14 maja 2010 r., sygn. II CSK 592/09; uchwała SN z 30 marca 1976 r., sygn. III CZP 18/76, OSNC 1976, nr 9, poz. 195].

Co do zasady dłużnik może więc żądać pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego tak długo, jak długo zachodzi potencjalna możliwość wykonania tego tytułu.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy przyjąć trzeba, że o ile komornik będzie nadal prowadził postępowanie egzekucyjne, którego zawieszenia domaga się uprawniona, to prawdopodobnym jest, że wierzytelność z tytułu w wyniku egzekucji komorniczej zostanie zaspokojona, a to z kolei oznacza, że brak zabezpieczenia uniemożliwi osiągnięcie celu postępowania, jakim jest udaremnienie możliwości przeprowadzenia egzekucji. Tym samym przyjąć trzeba, że uprawdopodobniony został interes w udzieleniu zabezpieczenia.

Oznacza to, że istnieje potrzeba zbadania drugiej z przesłanek zabezpieczenia. Konieczne jest dokonanie oceny, czy uprawniona uprawdopodobniła zasadność roszczenia o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności. Brak rozważań Sądu pierwszej instancji w tym temacie oznacza nierozpoznanie istoty sprawy.

W tym stanie rzeczy zaskarżone postanowienie podlegało uchyleniu w celu przekazania sprawy do ponownego rozpoznania, zgodnie z art. 386 § 4 w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Rejonowy winien ocenić, czy uprawdopodobnione jest roszczenie uprawnionej i tym samym czy są przesłanki do udzielenia zabezpieczenia.

O kosztach orzeczono na podstawie art. 108 § 2 k.p.c., zgodnie z którym Sąd drugiej instancji, uchylając zaskarżone orzeczenie i przekazując sprawę sądowi pierwszej instancji do rozpoznania, pozostawia temu sądowi rozstrzygnięcie o kosztach instancji odwoławczej.